

EMPORDA FEDERAL

Preus de subscripció

Figueres 1 pta. trimestre.
Fora, 1'25 "

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Atministració: CENTRE FEDERALISTA EMPORDANÈS

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Any I.

Figueres 9 Juliol 1911

Núm. 15

MODERNA FARMACIA CUSÍ

Braguers especials de la
FARMACIA CUSÍ
DE TEIXIT DE GOMA ELÁSTICA

Y D' ACER FLEXIBLE

SON IMPERCEPTIBLES, SE PORTEN SENSE MOLESTIA

Y DUREN MOLT DE TEMPS

GRANS MAGATZEMS PUIG PARÍS

ELS MES IMPORTANTS DE LA REGIÓ

GRAN BAZAR

de roba feta per Homes i Joves

Especialitat en trajos per nens

Panyeria * Genres de punt

Camiseria * Corbateria * Elastics

Cinturons * Lligues-Cames

Mocadors * Bisuteria * Depos-

sit i venda de vellut de les princi-

pals fàbriques * Perfumeria, etc.

SASTRERÍA A MIDA

Exposició permanent de darreres novetats

Carrers GERONA, 13 PRESÓ, 4 FIGUERES

Repós

Entre un i altre lloc, portem una llarga temporada parlant de república, d' autonomia, dels fets diaris de la política, dels debats parlamentaris... i la calor ens hi ha atrapat. Els privilegiats de la fortuna, van a desfer-se del ensopiment a la platja o a la montanya. Els que no fan res durant l' hivern, van a reposar a l' istiu. Els que treballen hivern i primavera, ara cal que segueixin lluitant, de bon grat o per força, contra la mandra que paralisa els brassos i el cervell. Si no podem passar sense pujar parets, pulir fusta, esgarrapar paper, picar ferro fret o calent, al menos en las hores de vagancia sospenguem les nostres cabories, deixem per un moment els problemes transcendents, sobre tot, si la seva solució no es pas cosa d' un dia.

En les hores de vagancia, d' aquesta dolsa vagancia d' istiu, deixem dormir el nostre esperit al remor del fullatge bressolat per la suau marinada. Tot deixant estendre la nostra vista enllà del horitzó, pels cims de les montanyes llunyanes, pels tros de faixa blava i brillanta del golf de Roses, deixem també lliure la nostra fantasia, banyant-se en somnis el nostre esperit, que ja tornarà l' hora de les realitats inflexibles.

En les hores de dolsa vagancia del istiu, reposem, dormint-nos amb el cant ensopidor de les cigales.

**

Un recort, en aquestes hores de dolsa calma, entristirà l' nostre pensament: tancats a la presó, homes honrats, homes generosos que diu que han delinquit lluitant pels seus ideals, es veurán privats d' aquelles delícies, que la Naturalesa ofereix fins als sers mes pobres i abandonats. Ara a l' istiu els governats estant

en vaga i no's derroguen lleis opresores ni 's donen amnisties que separin els seus mals.

J. B.

PARLEM-NE DELS CONSUMS

Fa cosa d' un mes publicarem un article abogant per la immediata substitució del impost de Consums.

Basávem la substitució en l' establiment dels arbitris ó recursos que autorisa la nova llei. No volia dir aixó, que fosin aquestos recursos del nostre agrado, puig alguns d' ells no s' establirien si la voluntat nostra pogués lliurament impedir. Simplement preteniem fer un tanteig i mouer l' opinió a fi de que exposantse al public ideas i parers, pogués pendres una orientació precisa i ventatjosa pels interessos populars.

Després de publicat l' article de referenciava promulgarse la llei, i al llegirla poguerem notar els erros en que havíem incorregut refiant-nos de les informacions reporterils telegrafiades á la Prempsa de Barcelona. Les ventatjes son menors de lo qu' esperavem, i del cuadro ó estat d' ingressos futurs probables que varem publicar, n' hauríem d' esborrar alguna partida com la de recàrreg sobre la contribució urbana, i rebaixarne d' altres com l' impost d' inquilinat i el de patents sobre begudes etc. Aixó, i l' afirmació de que s' ha de continuar pagant el cupo al Estat fa que la nostra ilusió se desvaneixi una bona mica.

Se veu clar que totes les ventatjes son per les grans capitals. Les poblacions *no capitales de provincia ni asimiladas* son deixadas casi de recó, en ultim lloc i amb més escassés de recursos que les altres mes grans.

Seria ben inútil que 'ns trenquessim el cap buscant explicació an aqueixos fenò-

mens i es mes convenient que acceptant les coses com son, ems dediquem de moment á buscar la solució mes favorable per la nostra ciutat qu' es el cas objecte de la nostra preocupació y dels nostres escrits.

No es pas que nosaltres ens fem masses ilusions amb els resultats de la substitució ni fins amb els de la supressió total del impost de Consums, per lo que fá referencia a l' abaratiment dels articles de primera necessitat. En aquet sentit tenim por de que del poble sufrirá un grós desgany. No dependeix tot, ni tan sols principalment, del dítxos impost, l' encarament dels queviures. El remei pera abaratirlos no 's trova facilment i es de temer que 'ls esforços dels governants serán infructuosos en aquest sentit. El consumidor té mes facilitats que 'ls governants per produir una baixa i n' obstant no ho fá; l' esperit d' associació pels fins primordials de la vida está encase poc desenrotllat i aquí, a Figueres, te verdadera explicació la manca de cooperatives de consum. L' estreta vida de relació i l' escassés d' element obrer ho fan casi impossible.

Aixó n' obstant nosaltres persistim en desitjar la propra desaparició dels fielats, i seguim amb l' antenció que 'ns es possible tot lo conduent an aquest fi. No perque sigui dificultosa s' ha d' abandonar la substitució. No perque no 's toquin immediatament tots els resultats beneficiosos de la seva desaparició, s' han de mantenir el Resguard i les Colectes.

Lo que sí convindria es que 's manifestés clarament el desitj de Figueres. No sabem entendre, que devant d' un problema tan transcendental, callin periodics i homes que venen obligats a dirigir l' opinió. Creyém qu' es preferib'e ajudar als nostres populars governants, que pas destrossarlos amb crítiques si no saben interpretar un sentiment o un desitj que no s' ha manifestat.

En aqueix sentit i encar que tinguent en compte les contrarietats apuntades, nosaltres exposém l' opinió de que convé precipitar en aquesta ciutat la substitució dels consums á fi, quan altre cosa no, de lliurar al comer de les traves qu' avui te; de fomentar la concurrencia als mercats, i de demostrar una mica de consecuencia política.

¿Qué s' ha de fer per lograrho? Aixó es lo difícil. I no precisament perque faltin maneres possibles de realisarho, sino perque en aixó se divideixen tot-seguít els parers i lo que a un li sembla bo a l' altre li sembla dolent.

Com no tothom s' ha penetrat de que encare que se suprimeixi la forma de recaudar el tribut aquest no desapareix, hi ha qui 's creu que no s' ha de pagar res; i que mes voldríem! pero s' ha de pagar i de valent, i s' ha de pagar lo mateix, repartit en menos gent. Perque fins els forasters ems ajuden a pagar els consums a Figueres i d' aquí endevant no 'ns ajudarán. Aixó indica que si volém la transformació hem de sabernos sacrificar, acceptant els medis que l' Ajuntament estableixi suposant qu' establirà aquells que sigan mes equitatius.

L' implantació dels nous arbitris de que parlavem l' altre día, tal vegada siga dificultar la vida que 's tracta d' alleugerir. Mal que mal seria preferible no haver d' acudir a tants medis i cercarne un de tot sol: el repartiment.

Ja sentim les exclamacions de tothom. El repartiment es un disbarat, es l' orga de les rahons, per tot arreu provoca disturbis, es difícil ferse equitatiu, s' ha de subjectar a les regles establertes en la llei que no permet baixar mes d' una quinta part ni pujar mes del quintuplo del tipo promedi, lo cual vol dir qu' un pobre carregat de familia pagarà igual o mes qu' un ric de familia escassa, etc., etc. Tot aixó es cert, pero tot pod tenir adob. No hi hauria tantes rahons com molts se

pensen si se fan les categories amb cuidado i si com es de suposar, la gent sab entendre qu' aixó, siguent dolent, es mol millor que no ser escorcollat cada vegada qu' entra a la població. I are no se 'ns vingui en que aquí no passa. Si no passa pod arribar a passar.

Doscentes mil pesetes que son poc mes o menys lo que s' ha de recaudar per consums deduít el gasto de la actual recaudació, poden trobarse repartintles entre sis o set mil ànimes figuerenques. Siguent la població d' unes dotze mil, sembla que rebaixar casi la mitat de la gent que per massa pobres o altres motius legals, (soldats, presos, etc.), no deurien entrar en un repartiment, es ja esser ben prudent. Doncs tocarien poc mes o menys a trenta pesetes per individu a l' any. Vejís si pujant i baixant aquest promedi no pot acomodarse amb resultats satisfactoris. No saltres creyem que sí, pero com sempre, subjectém nostra opinió a la de qui millor ho entenga.

Encare en tornarem a parlar de consums. A veurer si lograrém que la gent se 'n preocupi i en parli i busqui solucions. El benestar de Figueres interessa a tots els figuerencs, obligació es de tots el preocuparsen i exposar els fruits de la seva preocupació.

COMUNERO.

Impresions i Notes

L' absolutisme catolic

El mateix dia qu' un periodic catolic de Figueres criticava al nostre Ajuntament per no adornar els balcons de cála ciutat en celebració d' actes i festes religioses, llegiem un telegrama d' un poble de la regió valenciana fet-nos saber que's processava a onze radicals per no haver-se descobert al pas de la professó.

Si altres raons de mes importancia no hi haguessin, la sola circumstancia de que la llei i les autoritats volgues fer-nos fer actes religiosos, com el de descobrir-nos al pas d' una imatge, seria suficient pera justificar que les corporacions republicanes prescindixin de les coses de l' Iglesia en tot lo que la llei les deixa en llibertat.

Una corporació que no es religiosa, que representa una democracia que tampoc es religiosa, es natural que no celebri ni s'adhereixi en lo mes mínim en res de lo que pertany a la religió.

Pro sí a la circumstancia de no esser religiosa una corporació, s' hi afegeig la de qu'els seus individus, aixís com els ciutadans a qui representen, estan en perill de que un capellá els pugui obligar en alguna cosa, llavors es ja un cas de dignitat, per els anti-religiosos i per els indiferents, separar la vida civil de les coses de l' Iglesia.

Els catolics, que á Fransa demanen la llibertat, a Espanya, no 'n tenen prou de que s'els hi permeti convertir en temple la via pública que voldrien obligar á tots els qui transiten pel carrer a fer demostracions d'una fidelitat que repugna a la seva conciencia.

**

La qüestió del Marroc

El manifest lerrouxista

Lo que diu en Pau Iglesias

Els diputats lerrouxistes, després del seu silenci en el debat sobre la qüestió del Marroc, veient segurament que quedaven en mal terreno, han publicat un manifest. Aquest manifest, demostra que 'n Lerroux i els seus en lo del Marroc están mes de la banda del govern que de la del poble, del tot oposat a les aventures. Llegint aquell escrit, un s' acaba de convencer de que 'l quefe dels radicals no fa res pera evitar el perill d' una nova guerra i fa molt pera ajudar al govern a que 'l desafii.

En aquest punt, el radicalisme lerrouxista es confón ab el criteri dels burjesos de la Lliga, ja que 'n el manifest s' invoca

també l'interés i la necessitat d' expansió.

Pera acabar de ser radicals al inrevés «El Progreso» parlant de la qüestió del Marroc sortint-li *el alma en los labios*, s' enfada amb els nacionalistes dient-nos *enemigos del Ejército*. Aixó demostra que 's veuen en mala situació i volen sortir del pas tocant la «marcha de Cadiz.»

**

Contrastant am les apreciacions dels lerrouxistes sobre lo del Marroc «Vida Socialista» publica un article de 'n Pau Iglesias que dlu aixís:

«Apenas cerradas las Cortes, la Coniunción republicano-socialista ha dado comienzo á su campaña desde la tribuna pública contra la intervención armada en Marruecos.

«Eso le imponía su deber, como le impone también el continuarla con vigor.

«Al mitin verificado el domingo último en Jai-Alai, y que ha alcanzado extraordinaria resonancia, seguirán otros en Valencia, Barcelona, Zaragoza, Bilbao y demás grandes capitales.

«A la vez que esta campaña de la Coniunción contra la guerra, se hará otra por la Unión General de Trabajadores y el Partido Socialista, la cual, no solo comprenderá las poblaciones de importancia, sino que llegará hasta los pueblos más pequeños.

«Entre unos y otros, entre todas las fuerzas políticas progresivas del país, hemos de remover la masa nacional, no para que esta sea contraria á toda aventura belicosa en Africa, que eso ya lo es, si para que, haciéndose cargo perfectamente de los males que semejantes andanzas puede inferirles, se oponga á ellas con resolución y energía.

«Hay que significar por modo claro y decisivo á los gobernantes monárquicos que si la mayoría del país sufrió con resignación la copiosa sangría que se le dió con las últimas guerras coloniales y el enorme daño económico que las mismas le causaron, no se halla ahora en igual situación de ánimo; antes, por el contrario, propónese ahorrar su sangre, evitar gastos estériles é impedir que se sigan derroteros de carácter liberticida.

La intervenció armada en Marruecos, efectúese con fortuna ó con desgracia (lo segundo es lo más probable), no puede menos de ser dañosa para España; los partidarios de ella no lo negarán con fundamento. Por eso hay que juzgarla como una locura é impedir-la por todos los medios.»

De la presó

Algún periodic de Madrid, com «El País» i «Vida Socialista», fan una campanya contra 'l régim noc humanitari de les presóns relatant els mals tractes que 's solen donar als presos, la privació de lectures i altres miseries de la vida del reclus.

Nosaltres, sobre aquesta qüestió, podriem apuntar algú dato, encare que personalment no hagim sofert cap d' aquells maltractes. Avui, ens limitarem a explicar un petit fet que demostra l' esperit que regeix la conducta d' alguns alts empleiats del ramo de presóns.

Una vegada, entrá en el pati de la presó un inspector dels grossos, un de la Direcció de penals. Com que la seva visita no era esperada, no s' havia preparat l' escena, com es de rigor en tals casos. Els presos vagaven pel pati, qui cantant, qui xiulant, qui fumant el cigarro. Entre 'ls reclusos ni hi havia un que ho era per haver-se barallat a cops de cadires amb els sants d' una iglesia. Un subjecte d' aital conformitat calculeu el cas que podia ferne de la visita d' un inspector, per tocat y posat que fos el senyor. Aixís es que quan aquest va entrar, l' héroe de les cadires va seguir passejant-se am les mans a la butxaca. Llavors l' inspector va encarar-se amb ell i amb un to que desdía d' un senyor de jaqué i lentes va dirli cridant.

—Los presos no están nunca con las manos en el bolsillo.

Quant l' inspector va haver girat l'

esquena, el prés que no era pas boig del tot va esclamar.

—¡Vetan' aquí una que no la sabía!

B.

**

Quines creus...

A «La Vanguardia» hi escriu un *Cualquiera* que demostra o molt mala intenció o un desconeixement molt gran de les coses.

S'ha parlat d'aixecar un monument a n' en Servet al bell cim del Tibidabo, idea que no cal dir trovém exelent, puig la víctima d' en Calvino n' es ben mereixedor. De lo que no es mereixedor, es de que un *Cualquiera* «que no sabe ni quiere enterarse» digui que a n' els *mitos* fabricats deu afegirs-hi el d' en Miguel Servet; permetentse de pas comparar al celebre economista i filosof xino Cung-fu-tseu (Confuci) ab mossen Borra.

Sort que no cal mes que llegir aquella Cotidiana, qu' es la mateixa condemnació d' aquell *Cualquiera*. Cregui, mudi d' ofici.

NOTES MUNICIPALS

Sessió del Ajuntament del dilluns dia 3 de Juliol.

Amb una dotzena d' espectadors, comensa la sessió llegintse una comunicació de «Figueres Sport» demanant un premi pera unes carreres de bicicletes, passant la demanda a estudi de la comissió. Unes altres de la «Cruz Roja» i «Orfeo Art i Patria», demanant el pago de la subvenció que tenen concedida; respecte a la primera s'acorda pagar-la; i en quant a la segona, s'haurá d' esperar a que's consigní en pressupost la cantitat qu' es demana.

S' aproven alguns dictamens concedint permís pera obres a Miquel Marqués, a Silveri oliver, a Josepa Lozano i a Trinitat Albareda.

Es deixen pera estudi de la comissió, una instancia de Farriol Malagelada, una de Francisco Garcés, referent a obres, i un altra demanant una plassa vagant de Colector.

El Sr. Jaume Teixidor demana a l'Arcal-de si ha examinat la concessió dels anuncis del teló del Teatre que sembla que's ja finida y cal ferne una de nova. L' arcalde promet ocuparsen. Diu el mateix senyor Teixidor que 'n vista de que 'l senyor Pujulá segueix insistint en la seva dimissió, es precis nomenar un President de la comissió d' Hisenda, pera que pugui ferse l' estudi de la substitució del impost de consums.

El senyor Carbona diu que tota vegada

que 's tracta d' un lloc de compromís mes propi pera tenir-hi disgustos que glories, ell, es creu obligat a fer de president d' Hisenda substituint al senyor Pujulá fins que 's trobi en disposició de retornar a les tasques municipals; amb aquest proposit manifesta que tot seguit reunirá la comissió d' Hisenda. Aceptat l' oferiment de l' arcalde, s' acorda elegir un vocal de l' esmentada comissió, omplint el buit del senyor Puig que tingué de dimitir per incompatibilitat. Feta la votació, resulta elegit el senyor Miquel Roig.

S' entaula una discussió sobre 'ls célebres comptes del Concurs Hipic am motiu d' una pregunta del senyor Paíracs sobre l' estat en que 's trova la proposició del Sr. Moncanut, en la qual se demana que, com a gracia, l' Ajuntament aboni en plassos, sino tot, part de lo que devien pagar les comissions encarregades del Concurs Hipic i del Foot-Ball. Creu el senyor Paíracs que s' ha de pagar d' un modo o altre. El president de la comissió de Governació, manifesta, que si no 's porta la proposició del Sr. Moncanut, es en espera de que surti medi i ocasió de ferla viable; diu qu' esperava que 'ls senyors de la comissió del Concurs Hipic haguessin buscat facilitats com han fet els del Foot-Ball, que han proposat el medi de rebai-xar el déficit que falta pagar. Acaba dient que si l' ajuntament está ara disposat a aprobar la solució que proposa en Moncanut, ell tindrà una satisfacció.

Parla el Sr. Jaume Teixidor i diu que acaba de sentir coses molt estranyes que 'l fan temer per la serietat del Ajuntament. Havent aquest acordat que no debía pagar l'esmentat deficit no se explica que ara's parli de pagar.

L' Arcalde manifesta que l' acort del Ajuntament negant-se al pago es ferm i ningú 'l contradiu; ara sols es parla de la proposició Moncanut. Iguals manifestacions fá el president de Governació.

D'aquesta manera i amb una observació de la presidencia declarant que algunes paraules que 'n el calor de la discussió s'han pronunciat no responien al pensament dels oradors ja que ntre ells no n' hi ha cap que vulgui molestar als demés regidors, s' acaba la discussió.

El Sr. Moncanut fa una moció en el sentit de que 's busqui medi d' evitar la permanencia en la ciutat de gent sospitosa que no te medis de viure coneguts; creu que'l govern, que'ns ha portat el Penal amb el róssec d' aquesta gent, es el que hauria de curarnos dels danys enviant-nos guardies de seguritat pera la vigilancia.

L' Arcalde dona compte d' alguna gestió que ell ha fet en aquest sentit manifestant que's farà lo que 's pugui dintre les facultats que te l' autoritat municipal i els pocs medis de que disposa.

NO VOLÉM EL PRESIRI

Quatre paraules

Ben poques, puig no s' en necessiten moltes pera justificar les coses que, siguent del domini public, hi há qui, per ganes de dur la contraria, preten desvirtuar, conseguint solument ridiculisar-se a si mateix.

Es molt cert que vaig telegrafiar a periodics de Barcelona els *intents* de robo que 'n el terme de dos dies es varen registrar, i la veritat que vaig quedarme curt, puig un d' ells passá d' intent.

Que la gent no está alarmada?

A «La Razón» podrà convenirli fer-ho veure així, però lo cert es que cada dia son més els qu' es queixen i troven a faltar aquella seguretat en nostra ciutat tant característica.

El róssec del Presiri cada día, mes gros; robos per els camps, uns darrera'ls altres; intents de robo, i robos que passen d' intent, en dos dies, tres, o quatre; del Presiri, noves que causen esglai: recullida de vora trescents ganivets i alguna clau; correspondencia dels lladregots de fora avisant a n' els de dintre que bon punt hagin donat algú *cop* ja 'ls en-

viarán quelcóm; menasses de mort al amo d' un establiment de begudes; robos d' avirám en punts céntrics de la població, i en pobles vehins.

A «La Razón», tot aixó podrà ferli l' efecte que a n' en Romanones aquella bomba de la Boqueria que *fué solamente una cazuela pesada...*, però a n' els figuerencs, a tot aquell que al parlar de Figueres sent quelcom en el cor, i als que, tenint ofici conegut, a Figueres hi guanyen el pa de la familia; a tots aquells que voldrien véurela gran i próspera en tots conceptes, en lloc de tenirla convertida en un podrigué de miseria humana, a tots aquets, ens fa un efecte forsa més diferent del que puga causar a n' en Romanones l' ametrallament d' una ciutat, i a n' els de «La Razón», el Presiri i les seves conseqüencies.

Aquesta actitud, bon xic significativa de «La Razón», podrà esser molt del gust de tots aquells que, explotant carn de presiri, busquen les competencies al honrat industrial, o d' aquells que sostenen negocis relacionats ab l' *hampa*, o d' aquells altres que veyent-hi el *parade-*

ro desitjen tenirlo aprop. Pero, per el reste dels ciutadans, per Figueres tota— deixantne una dotzeia mal contada— es un afront que ab indignació sabrà despreciar, ja que res mes mereixen els que per interès o lo que sia, volen negar els fets que s' desarrollen davant dels nostres ulls.

Figueres que prengui nota de com l' hi paguen l' hospitalitat uns i altres.

CLEO.

Sobre lo mateix

Hem rebut, per correu, un article, sense firma coneguda, que coincideix, en molts extrems, ab el precedent escrit. Per aquesta rahó, i perque ja tenim dit que no volém col·laboració anònima, no l' publicuem.

***

Encare no s' ha reunit la Comissió que va constituir-se pera procurar la desaparició del Presiri. (1)

SPORTS

Cursa ciclista

El dia 27 del corrent juliol tindrà lloc una gran carrera ciclista organisa per la Unió Velocipédica Española, baix el patronat del club «Figueres Sport». Es correrà el campionat de l' Empordà i la Copa Griffen.

Els corredors que hi vulgin pendre part, poden inscriures en la secretaria del Club (Plaça Constitució, 3, pral.) de 9 a 11 nit, o a casa d' En Frederic Lleys (Ample, 18). El preu d' inscripció es de 3 pessetes.

Del S. C. E.

El «S. C. Empordanès» organisa una excursió ciclista a Perpinyà, amb l' objecte de presenciar les arivades de la 8.ª etapa del *Tour de France*. Se sortirà de Figueres el dia 16, a les 3 del matí.

Les inscripcions se reben a la secretaria del «S. C. E.» de 9 i mitja a 11 de la nit, fins el dia 12, al preu de 2 pessetes pera 'ls gastos d' Aduana, retornantse la quantitat sobrerera.

***

La nova Junta Directiva del «S. C. E.» ha quedat constituïda de la següent manera:

President, D. Joaquim Cusi (apotecari).—Vis-president, D. Eudalt Soler.—Tresorer, D. Joaquim Cusi.—Contador-Administrador, D. Jaume Canadell.—Bibliotecari, D. Quilià Badosa.—Secretari, D. Santiago Massot.—Sub-secretari, D. Julius Sunyer.

Vocals.—D. Julià Zarándona, (President de la sub-secció *Ciclisme*).—D. Joan Burgas, (P. de la sub-secció *Excursionisme*).—D. Ricart Jordà, (P. de la sub-secció *Foot-Ball*).—D. Bartomeu Trulls, (P. de la sub-secció *Gimnasia*).

Felicitem al «S. C. E.» pel seu acert en la elecció de President, assegurantli un bell avenir.

Del President sortint D. Ricart Imbert, tothom sab l' impuls que ab els seus desvetllaments ha donat al «S. C. E.»

T.

DE LA CIUTAT

Els empordanesos pel mon

Ab veritable fruició varem llegir en el darrer nombre de la *Revista del Instituto Agrícola Catalán de San Isidro*, un notable article relatant una excursió a Espplugas de Francolí, degut a la ploma del senador Marqués de Camps, i en el que se fan meritíssims el·logis de nostre compatriota, l' Enginyer Quefe de la divisió hidrològica forestal dels Pirineus, En Joseph Reig.

La tasca executada baix la direcció del amic Reig en el Mont del Poblet situat entre les conques del Francolí i de Barberà es ben insólita en aquesta pobre Espanya,

(1) Senyor Caixaista: No distribueixi aqueixa nota. Guardi-la composta pera nombres successius.

nya, ahont els empleats de tota mena compleixen estrictament lo suficient per no perdre el càrreg.

Ab poques paraules comprendran els nostres llegidors l' importància de l' obra d' en Reig. En el dit mont del Poblet s' hi ha construït una xarxa de camins forestals que passa de 37 kilometres. S' hi ha utilisat un antig pou de neu pera estada confortable dels treballadors i per depòsit d' instruments. L' aprofitament d' aquest pou situat a 703 metres d' altitud, es tan curiós e interessant que crida l' atenció dels intel·ligents i profans que visiten aquella regió.

Els excursionistes del Institut de Sant Isidre quedaren sorpresos a la vista de la *Font de la roca roja* convertida pel talent d' en Reig en un ric manantial cascada d' uns 10 metres d' alsaria.

I per fi, el *Xalet* o casa forestal situat a 966 metres d' altitud, en el que ademés de les habitacions dels enginyers i empleats s' hi està instalant en son departament central un Museu ab exemplars de la fauna y de la flora del mont i mostra de les fustes que s' hi produeixen, il·lustrat tot ab un sens fi de datos a quin mes interessant.

L' amic Reig ademés d' esser un excellent enginyer està forrat d' un entusiasme per tot lo bell i aixís ha embellit ab petits i hermosos detalls tota aquella obra qu' honra a Catalunya i a Espanya entera.

Rebi don Josep Reig la nostra sincera felicitació qu' encara qu' humil pot apuntar a les innombrables que porta rebudes.

Conferencia científica

Dimars prop-venint, dia 11 del present juliol, a les 9 de la vetlla, en un dels salons del nostre Cassino Menestral, el distingit professor naturalista Sr. Max Durand Savoyat donará una conferencia sobre «*La formación de las capas geológicas de la Tierra.*»

Donada la competència del conferenciant, que fonamenta les seves disertacions en observacions recullides en nombrosos viatges per Europa, América i Africa, es d' esperar una concorrencia molt nombrosa.

Lo dels frares dels «Fossos»

Nosaltres creïem que l' periodista ha d' esser sincer, i que s' deu informar degudament al public, prescindint de contemplacions y prejudicis de cap mena.

Els agutzils municipals, que varen prestar servei al convent dits dels «Fossos», ho feren, segons nostres noticies, per manament del Arcalde, á instancies d' un alt empleat municipal. Ells no mes hi devien anar á fer d' agutzils, pro sembla que, mitjans alguna propinota, es decidiren a actuar de porters.

La eloqüència del Arcalde deuria ferlos-hi comprendre el respecte al prestigi del uniformé...

Alló del «Repós»

Per excés d' original, ens veïem obligats a guardar per el nombre vinent l' acabament de la ressenya de l' excursió al Canigó, un magnific article sobre «*Lucha contra la Tuberculosis*», un altre sobre l' Presiri, i una biografia d' en Teodor Llorente, ademés d' una pila de solts corresponents a n' aquesta secció.

Mes robos.

A n' el conegut comerciant senyor Coma, dies enrera, d' un dels camps que posseeix en els entorns de la Ciutat, l' hi fou robada una grossa quantitat de patates que no baixaria de 14 a 15 sacs.

Excusat es dir que 'ls lladregots varen deixar el terreny com si hi haguessin passat una colla de singlars.

—A Lladó també fou robada una grossa partida de gallines. L' amo d' aquestes s' exclamava contra l' Presiri. Cap comentari, aquets ja s' irán fent per ells tot sols...

Amaguéu l' avirám

Fa alguns dies a n' en Poch de Llers l' hi foren robades diferents aus de corral.

Aquet mateix cas s' ha repetit en altres cases o masies d' aquella població; però

lo mes greu, es que al morir últimament un jove d' aquell poble, explicá les menasses de que fou objecte per part d' uns desconeguts als qui casualment descobri ab els productes de llurs rataries.

Aixó son sintomes del mal que 'ns está menassant.

Un cas estrany

Cap allá les dos de la matinada del dilluns, corria un home disfressat de dona que, al esser vist procurá allunyar-se atravesant ab gran llestesa els carrers de Lasauca i Tortellá dirigint-se carrer de Ronda amunt fins arribar al de Llers.

Allí se l' hi va perdre la pista i malgrat les requisses dels Serenos, no fou trovat. Semblava talment que la terra se l' hagués empassat.

Quin seria l' objecte d' aital disfressa? Per quin motiu fugia al esser vist en traje de diferent sexe? Descomptat per Carnaval, desde 'ls temps del *Menut de Pins*, aixó no s' estila.

Molt mal fet

Noticies de robos ne rebém forces, pero 'ns en cal la comprobació, i aquesta se 'ns fa dificil perque encare hi ha qui creu que donarne compte i sortirne perjudicat es tot igual.

Nosaltres, per el contrari, desitjariem que desaparegués aquest equivoc, i que fins en els cassos de no haberhi provabilitats de recuperar lo robat, cal denunciar-ho quant menys a la premsa, per si al fersen aquesta resó, les autoritats procuraren posarhi remei.

Fa un parell de mesos en un carrer concorregut, ben il·luminat, en una botiga propera a un café, s' intentá cometre un robo. La mestressa al sentir soroll estrany es llevá, fent desapareixer als lladres; mentrestant aquets, ja havien reventat la porta del carrer, i malgrat lo impossible que sembla, també arrencaren ungroixut forrellac que barrava aquesta.

Cal doncs que desapareixi aquesta por, i que tots com a bons ciutadans que volen netejar llur casa, compleixin ab la llei.

Rectificació

Haviem donat gracies al senyor Arcalde per les ordres donades prohibint la matansa de conills i altres besties de corral plena plassa.

Aital disposició era una mida d' higiene, puig es notori qu' el Veterinari no pot estar a tot hora a la disposició de les gallinaires esperant que matin quelcòm pera revisar-ho. No fa molts dies fou llensat el cap d' una gallina en una de les claveres. Que tenia aquet cap per esser seccionat del coll?

Si el nostre Arcalde no fos tant bon xicot i el *Matadero* construït *ad-hoc* funcionés aniria millor.

No hi van els carnicers?

Ho celebrém

Definitivament ha quedat inscrita en el Registre la casa que va comprar el Municipi, lo qual desmenteix aquells vaticinis que d' una oficina arribaven fins a les taules del café.

Estém perduts

Per un cantó, l' invasió de frares qu' els vehins francesos s' espolsen, ab tota mena de competencies industrials.

Per l' altre, el presiri que no cal pas repetir lo perillós i perjudicial que per nostra ciutat va esdevinguent; i ara tot just ens truca a les portes de casa el cólera, arrossegat fins aquí per un barco anomenat «*Titania*» qu' estigué últimament a Roses.

Es innegable que totes les plagues ens venen al demunt.

Les Modes

Els nostres avis conten qu' en aquells temps del *mirinyac*, se donaven casos d' amagar-hi al promés, salvant-lo d' un topament ab els pares.

Actualment, aquet recurs, a nostres damiseles s' els faria del tot impossible, i aixó'ns demostra que tot es susceptible d' un o altre inconvenient.

Un dels nostres redactors, parlant de la moda en el present, vaticina quelcom perillós; i seguidament ens fá la descripció d' aquestes línies pronunciades, d' aquestes curves esbeltes que ab certa intenció i graciós escayent trastornen a l' humanitat débil i a n' aquella que no'n vol esser.

D' aixó nostra Rambla n' es prova evident. Aquells comensaments d' esquena qu' en altres temps havien sigut la temptació de Sant Agustí...; aquell moviment de... vaija, que no hi ha pecador que resisteixi l' intenció d' un modest pessic o d' una carinyosa mossegada...

Creguin, la moda esdevé un compromís. Y nosaltres tenim uns redactors mes pillos...

Un altre preg

Un altre preg al Sr. Alcalde: El marge de la dreta del Passeig Nou que tant bé resguarda dels vents del Nort als pacífics ctutadans que van a fruit d' aquell indret, se trova menassat de perdre la vegetació esplendent que l' istiu li porta. Una munió de bailets tot esplaiant llurs aficions guerrerres destrueixen aquell be de Deu de verdor convertint ab ses petjades la vegetació en erm.

Seria tan amable el Sr. Alcalde que volgués donar una petita ordre perque s' vigilé aquell indret i s' impedís la destrucció del marge florit?

Per l' higiene de nostre Pais

No fa molt temps, morí de malaltia de tétanos un caball, en nostra Ciutat.

El caball fou venut al Canyet, y se'n aprofitaren la pell i demés desperdicis.

Ja se sab lo perillós qu' es aprofitar els animals que moren d' aquesta malaltia; tot son cos es invadit de microbis que s' escapen per tot arreu; les sabates i altres objectes de cyro fabricats ab la pell dels mateixos, poden inocular la malaltia, si una llaga deixa pas al microbi terrible que no mor ni ab el blanqueig de la pell; una ferida haguda en el camp que ha sigut afemat ab les despulles de la bestia infectada pot produhir també la mort.

Es convenient doncs que nostres autoritats prenguin mides severíssimes per evitar la propagació d' un tan terrible mal en nostra comarca, que gayrebé no registra cap pas de tétanos actualment.

Per aixó fer, seria precís exigir baix penes severes cas d' infracció que fos denunciat pels senyors veterinaris l' animal atacat de l' enfermetat, y un cop aquest mort, ordenar que s' procedeixi immediatament a sa cremació pels empleats de la Corporació Municipal encarregats dels serveys d' higiene.

Natural es que si s' obliga als senyors metjes a declarar malalties infeccioses d' importancia forsa mes petita, se tingui aquesta exigencia ab els senyors veterinaris per una enfermetat tant perillosa, a fi de prevenir sa propagació.

Si les precaucions no s' prenen actualment, després será tard; una vegada la comarca sigui invadida per aquet pernicios microbi, ja serán impotents tots els esforços pera privarsen.

Lo mateix que proposém pera Figueres, seria necessari que nostra Corporació Municipal ho fes avinent per circular a tots els Ajuntaments de l' Empordà; d' aquesta manera les mides preserrien radicals i privariem a nostra estimada encontrada de la mes horrorosa de les malalties.

A Figueres també 'n passen.

Es tracte d' un funcionari públic, jove ell, i tant entusiasta de les idees modernes, que una vegada va posar dificultats al seu ingrés en una novella associació, si no s' feia constar en els estatuts que s' defensarien uns *drets del home*, de que recordava haver sentit parlar. A casa seva, en el despaig de senyor particular, hi tenia un redolí pintat a la pariet en el que s' hi llegia en lletres boniques: LIBERTAD.

Tot aixó ho sabem de cert. De lo que no estem prou segurs es de la següent segona part: El nen d' aquet bon senyor s' educa en un convent de frares, i sembla que l' pare, en una recent solemnitat eucarística s' hi va deixar caure a visitar als *hermanos*. No se sab lo que aquell xos degueren dir al ex-senyor d' idees avensades. A l' endemà, uns pintors compareixien a cal funcionari public, carregats de pots i pots, i are, en el redolí del despaig s' hi llegeix: EL LIBERALISMO ES PECADO.

JABÓN-CATALONIA

¡¡SAPOLOXIN!! ¡¡SAPOLOXIN!!
FÁBRICA de JABONES de TODAS CLASES

JUAN BOSCH, Figueras

Calle Concepción, 8 y 10

Plaza Constitución, 16

MARCAS REGISTRADAS ** PATENTE DE INVENCION

GRANS ASSORTITS DE
QUINCALLA, MERCERÍA Y BISUTERIA
DE

Jaume Navarra

Carré de Gerona, núm. 3, FIGUERAS

Ultimas novetats en Bisuteria, Vanos, Parayguas y Sombrillas Juguets de totas menas

RICART YMBERT

Representant de Cicles Sanromá
y de la Lámpara Z.
Preu 2 ptes.

Eafins Brampton
Maquinaria, Material
y ventiladors eléctricos

DROGUERÍA

Antonio Gimenez

Artículos para la Fotografía

Sociedad Anónima CRÓS

ABONOS QUÍMICOS

CARLOS REIG

Calle de la Rutlla, núm. 13, FIGUERAS

Azufres, Sulfatos y semillas de selección imejorable.

ANTIGA Y ACREDITADA
FARMACIA
DE

R. MARTIN

(Sucesor de Deuloféu)

ANÁLISIS D'ORINS

MAGATZEMS DE CARBÓ
DE

J. GUILLAMET

Mineral Cok y vegetal

CALITATS GARANTIDES, PREUS SUMAMENT REDUITS

Servey á domicili

Diposit central: Carrer de Castelló, 30, Figueras

Vasconia

El mejor jabón

para lavar la ropa

Agente exclusivo para Cataluña

J. Fonolleda Serra

Barcelona

Fábrica de Chocolates de

PEDRO VIÑAS

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR

CALLE JUAN MATAS, 22, FIGUERAS

Unica casa que garantiza 'ls articles en or chapat.

Diposit de coronas mortuorias.

Casa especial en guants, Quincalla, Mercería, Bisutería

Emili Senmartí

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 3

Banos, Paraiguas y sombrillas ** Perfumería del País y Extranjera

Casa especial en novetats pera modistes.

TRANSPORTS
DE

BENET DEUSEDAS

PALAU, 14, (Rambla) FIGUERES

Especialitat en Maquinaria Agrícola de la casa WOOD de New York

Agricultores i demás personas aficionadas en maquinaria!

Passeu á veure nostres máquinass (fent comparacions ab totas las altres) i demaneu Catalees.

Exposició i venta tots els mercats i dias de fira.

J. Fajol, Rutlla, 25, FIGUERAS.

SENYORES: visitin els grans Magatzems LA CONFIANSA ahont hi trovarán les últimes creacions de la present temporada.
FILLS DE JOSEP MASSOT

— Preu fixo en xifres conegudas —

Botiga de calsat d'en MARTÍ CANADELL

CARRER DE PERELADA, núm. 30, FIGUERAS

Gran assortit de calsat de totas clases y seccions, tot ell confeccionat ab formas modernas.

NOVETATS EN CALSAT DE SENYORA PER LA PRESENT TEMPORADA

— PREUS REDUITS —

Cine y Varietés Teatro Principal

excelente función para hoy 9 de Julio tarde y noche

Éxito de la aplaudida canzonetista española

Rosita GUILLOT

Vestuario riquísimo — Trabajo serio

alternando con un hermoso programa de cine completamente nuevo y variado tarde y noche.

COLMADO
COMESTIBLES

INMENSO Y VARIADO SURTIDO EN TODA
CLASE DE LICORES Y VINOS

LA CUBANA

Pulcritud y esmero en la confección de
dulces y pasteles.

Recomiendo el chocolate Angelical vainilla.

NUEVA, 5 y 7, FIGUERAS

PASTELERIA
CHAMPAGNES

JABÓN ALEGRET

CASA FUNDADA EN 1795

FÁBRICA DE JABONES DE TODAS CLASES
de **Carlos Alegret**

Despacho: Nueva, 4, FIGUERAS

Grandes Almacenes
DE

Jaime Matas Hortal

Calles Juan Matas, 16 y Magre, 4, Figueras

Grandes surtidos de novedades para señora

EN SEDERÍA, LANERÍA, ALGODONES, MANTONES, MANTILLAS CÉFIROS, ETC

Echarpes gran fantasia

Tules seda bordados para trages y para blusas

Especialidad en artículos para lutos.

— PRECIO FIJO —

Sastrería La Bandera

LEED Y OS CONVENCERES: Los precios que rigen en esta casa son casi la *mitad* de los que os cobran otras sastrerías por estar nosotros inteligenciados con una fábrica de Sabadell que semanalmente nos remite Novedades.

No olvidéis lo que acabáis de leer, como tampoco que desde esta fecha contamos con aumento de personal en el Taller y un excelente cortador de Barcelona para poder atender á la cada dia más numerosa clientela. Fijaos bien, trajes á mitad de precio

“ Daisy ”

Es el matador de moscas más eficaz y económico de todos. pues basta una sola carga para toda la temporada.

Precio de cada aparato con su carga Ptas. 1'00

Carga de recambio. 0'75

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR EN

Casa A. CRUMÓLS É HIJOS, Lasauca, 1, Figueras.

Espay reservat per anunci de la Gran Farmacia
y Laboratori de MIQUEL VIDAL, antes de
J. MONCANUT, Carrer Presó, (Cantonada
Ingeniers), FIGUERES.